

Generasjonsskifte

Et vellykket generasjonsskifte krever god planlegning og innebærer ofte en modningsprosess for både giver og mottaker. Det er mange hensyn du bør vurdere, både følelsesmessig og rettslige, og de peker ikke alltid i samme retning.

Med generasjonsskifte tenker vi i utgangspunktet på overføring av virksomhet eller selskap. I denne artikkelen omtaler vi noen av de forholdene du bør vurdere nærmere i forkant av en slik prosess, og vårt viktigste råd er kanskje å starte den i god tid!

Kommer arveavgiften tilbake?

I dag utløser det hverken skatt eller arveavgift å overføre verdier som ren gave eller arv til neste generasjon. Det blir derfor ikke gunstigere enn i dag å overføre aksjer, fritidseiendom eller andre verdier til dine barn.

Det er ingen umiddelbare signaler om at arveavgiften skal komme tilbake med det første, men det må forventes at dette kan skje i fremtiden. Blant annet er en ny arveskatt ett av forslagene fra Skatteutvalget, ledet av professor Torvik, i deres innstilling til «Et helhetlig skattesystem», NOU 2022:20. Arveskatten som her foreslås er en skjerpet arveavgift i forhold til de tidligere reglene som gjaldt frem til avviklingen i 2014, og skal finansiere en reduksjon i formuesskatten.

Det er imidlertid en rekke forhold som bør vurderes i forkant av et generasjonsskifte, både i forhold til egen økonomi, hvordan en gave vil påvirke barnas situasjon og ikke minst valg av modell. Selv om mange av spørsmålene er de samme, må et generasjonsskifte planlegges individuelt.

Likedeling eller forfordeling?

Et av de første spørsmålene du bør stille deg, er om alle barna skal arve det samme (likedeles) eller om arven skal fordeles ved at noen eksempelvis mottar aksjer mens andre en fritidseiendom e.a. Videre om den som eventuelt er tiltenkt en aktiv rolle i selskap skal ha en større eier- eller utbytterett enn de som skal være mer passive, eller om det er nok kompensasjon at vedkommende mottar lønn?

Bruk av A- og B-aksjer

Mange ønsker en gradvis overføring av aksjer i egne holdingselskap til sine barn, typisk at man ønsker å beholde fortsatt kontroll i selskapet. Dette kan selvfølgelig sikres ved at et mindretall av aksjene overføres, men mer vanlig er bruk av A- og B-aksjer hvor du som senior har en annen stemme- og/eller utbytteretten enn dine barn. Etablering av ulike aksjeklasser utløser ikke skatt, men krever beslutning om vedtektsendring på generalforsamling, normalt med 2/3- flertall.

Skatteoptimal eierstruktur

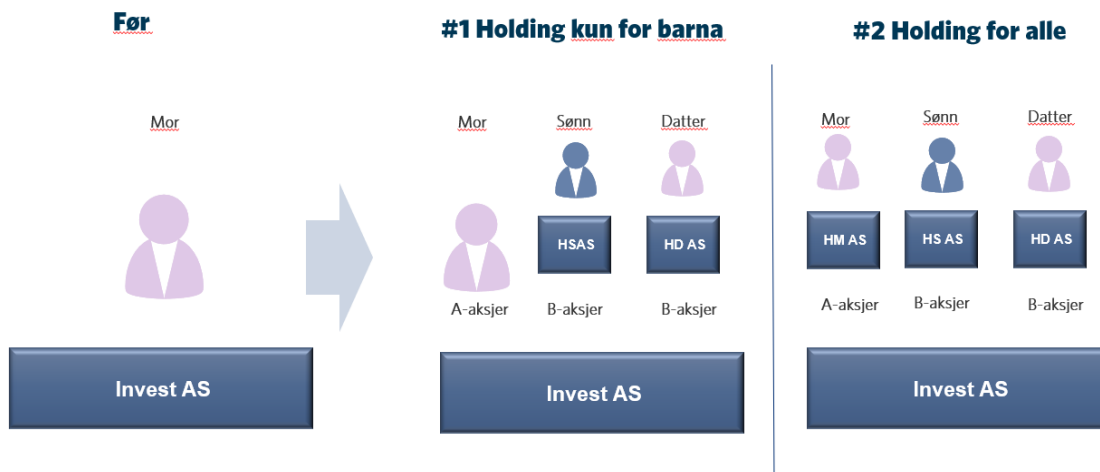
For blant annet å kunne utnytte fordelene som fritaksmetoden gir med utsatt beskatning contra privat eierskap, anbefaler vi normalt at alle aksjonærene har egne holdingselskap. Dette avhenger selvfølgelig noe av størrelsen på selskapet som skal overføres. I tillegg til argumentet om utsatt beskatning, innebærer bruk av individuelle holdingselskap også mulighet for at den enkelte kan investere ubeskattet overskuddslikviditet basert på eget markeds- og risikosyn, samt at også fremtidige generasjonsskifter hos mottakeren kan gjøres uten å påvirke medaksjonærer.

Skal aksjene overføres barna direkte eller selskap eid av dem?

Selv om vårt utgangspunkt er at aksjene normalt bør overføres barnas egne holdingselskap, bør man før en slik beslutning fattes identifisere skatteposisjonene som knytter seg til aksjene som skal overføres. Posisjonen kan variere mellom de enkelte aksjene, og identifiseringen vil kunne avgjøre valg av fremgangsmåte.

Knytter det seg eksempelvis negative inngangsverdier til aksjene, taler dette for å overføre aksjene til individuelle holdingselskap eid av barna, mens høye inngangsverdier og/eller skattemessig innbetalt kapital taler for å overføre aksjene direkte til barna - med mindre du utnytter posisjonen selv før overføring, se under.

Etablering av individuelle holdingselskap for barna, kan enkelt etableres ved at barna i forkant har fått, eller selv etablert, egne selskap som er mottakere av aksjene. Dersom det er ønskelig at også du selv skal ha eget holdingselskap, må alternativt reglene om skattefrie fusjoner/fisjoner benyttes, eller i noen tilfeller skattefrie omdannelse. Dette er en mer omfattende prosess som normalt krever involvering av revisor.

Overfør alltid aksjer i morselskapet

Det er viktig å være klar over at dersom du overfører aksjer i et underliggende datterselskap til under markedspris, vil dette utløse utbyttebeskatning for deg som personlig aksjonær i det overliggende mor-/holdingselskapet. Det er derfor alltid aksjer i det overliggende som bør gis bort. Alternativt at du gjennomfører en skattefri omstrukturering i forkant som innebærer at datterselskapet blir skilt ut.

Legalt sikkerhetsnett

Før aksjer overføres, anbefaler vi normalt at det etableres en aksjonæravtale i selskapet du tenker å overføre aksjer i med en forutsetning i et gavebrev om tiltredelse av avtalen. Her kan det oppstilles krav om at alle myndige aksjonærer etablerer både en fremtidsfullmakt, testament og eventuelt en ektepakt for å sikre at det kun er deg og din nærmeste familie som kan eie og kontrollere aksjene.

Ta kontakt

Söderberg & Partners Advokatene har lang erfaring med å bistå klienter med både å planlegge og gjennomføre generasjonsskifter, og vi kan også bistå med å utarbeide nødvendig dokumenter som gavebrev, aksjonæravtale, vedtektsendring osv. Ta gjerne kontakt med din rådgiver i Söderberg & Partners Wealth Management for å avtale en uforpliktende prat med oss.